VALTIOVARAINMINISTERIÖ

8.11.2018

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Lausunto vuosilomalain muutosesityksestä HE 219/2018 vp

Yleisluontoisena huomiona lakiesityksestä Valtion työmarkkinalaitos (VTML) toteaa, että esitys on perusteltu ja toteuttaa EU-tuomioistuimen oikeuskäytännöstä johtuvat vaatimukset Suomen vuosilomajärjestelmään työaikadirektiivin mukaisesti. Lakiesitys on laadittu siten, että vuosilomalakiin toteutetaan EU-oikeuden edellyttämät vähimmäismuutokset. Tältä kannalta tarkasteltuna lakiesitys on perusteltu, hyvin laadittu ja riittävä.

Toisaalta työaikadirektiivin ja EU-tuomioistuimen sitä tulkitsevat ratkaisut pohjautuvat ylipäätään erilaisille lähtökohdille verrattuna vuosilomalaissa omaksuttuun vuosiloman ansaintaperusteiseen säädäntätapaan. Tästä johtuen nyt esitettävä muutos jossain määrin rikkoo vuosilomalaissa omaksuttua systematiikkaa ja saattaa aiheuttaa hankalia tulkintatilanteita.

Lakiesityksessä luodaan vuosilomajärjestelmään uusi lisäpäivien käsite ja siihen liittyvät menettelytavat. Tästä aiheutuu väistämättä hallinnollista työtä, tietojärjestelmien päivittämisen tarvetta ja henkilöstöhallinnon henkilöstön koulutustarvetta. Lakiesityksen huonona puolena on, että vuosilomajärjestelmä monimutkaistuu ja hankaloituu sekä työnantajan hallinnollinen taakka kasvaa.

Valtion työmarkkinalaitos toteaa lisäksi, että valtion virkamiehiä ja työntekijöitä koskien vuosilomista on sovittu kattavasti virka- ja työehtosopimuksin. Vuosilomajärjestelmä myös poikkeaa vuosilomalaista, muun muassa lauantai ei ole vuosilomaan lukeutuva arkipäivä vaan käytössä on niin sanottu 5-päiväinen vuosilomaviikko. Tästä ja muista eroavuuksista johtuen vuosilomalain muutos vaatii erillisen virka- ja työehtosopimusmääräysten tarkastelun, jotta sopimusmääräykset täyttävät lakimuutoksen vaatimukset.

Kuten hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, esitetyllä lainmuutoksella on valtiolle työnantajana vain vähäinen merkitys. Tämä johtuu vuosilomakertymien eroista yksityiseen sektoriin verrattuna, sairauspoissaolojen pienemmistä määristä sekä ylipäätään suhteellisen pitkästä virka- ja työehtosopimuksiin pohjautuvasta oikeudesta palkalliseen sairauspoissaoloon. Sairauspoissaolojen pitkän palkallisen jakson vuoksi kyseiset ajanjaksot luetaan työssäoloajan veroiseksi ajaksi ja niiltä ansaitaan vuosilomasopimuksen mukaisesti täysimääräisesti vuosilomaa. Edellä mainituista syistä voi ylipäätään olla vaikea tunnistaa niitä henkilöitä, joita nyt esitettävä muutos ja oikeus lisäpäiviin tulee koskemaan. On varsin todennäköistä, ettei

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

tietojärjestelmiin ole toteutettavissa automaattista seurantaa, joka virheettömästi kykenisi tunnistamaan nämä henkilöt. Tästä syystä aiheutuva manuaalisen työn lisääntyminen aiheuttaa edellä mainituin tavoin lisäkustannuksia hallinnollisen työn lisääntyessä.

Neuvotteleva virkamies Risto Lerssi